

Plan van Aanpak Toetsbeleid

Opdrachtgever: drs. T.L.C. Mulder (S&C)
 Samenvatting: Ondersteuning bij implementatie Toetsbeleid
 Auteur: drs. S.A.W. Ootes, drs. K.M.J. Slotman (S&O)
 Versie: 16 september 2010

1. Aanleiding	1
2. Context	1
3. Doel en resultaten	2
4. Resultaten en activiteiten	2
5. Globale Planning	5
6. Begroting	6
7. Organisatie	6
Bijlage 1: Detail begroting	8

1. Aanleiding

In het voorjaar van 2010 is de notitie “Structurele verbetering van de kwaliteitsborging toetsing en beoordeling” besproken in het CvB, UCO en CvB-D. In het najaar is een plan van aanpak voor toetsbeleid, aansluitend bij de nieuwe IKS, in het CvB en CvB-D besproken. De Onderwijskundige Dienst is gevraagd om een plan van aanpak en offerte te schrijven voor de ondersteuning bij de implementatie van voorstellen in de genoemde notities.

2. Context

De rol van examencommissies binnen de opleidingen wordt door een aanpassing van de WHW (2010) versterkt en verbreed. De commissies krijgen een sterkere richtinggevende en controlerende rol. Vragen die spelen op dit moment binnen de UT zijn:

- Zijn de Examencommissies voldoende op de hoogte van hun nieuwe rol en taken en hierop voldoende voorbereid? Zijn de leden voldoende deskundig?
- Is er extra ondersteuning en/of instrumentarium nodig voor de commissies om hun taken te kunnen uitvoeren?
- Beschikken alle opleidingen over toetsbeleid? Is dit ingevoerd en voldoet dit? Is er behoefte aan of bestaat de noodzaak tot centrale richtlijnen
- Zijn de examinatoren voldoende gekwalificeerd voor hun taken?

De Onderwijskundige Dienst kan ondersteuning bieden aan de opleidingen bij het beantwoorden van de bovenstaande vragen door middel van inventariserings- en professionaliseringsactiviteiten en het ontwikkelen van instrumentarium.

3. Doel en resultaten

Doel

De universiteit streeft naar kwaliteit van onderwijs. Toetsbeleid en toetsing spelen een rol bij zowel de kwaliteitsborging van het onderwijs als de praktijk van het onderwijs. Het doel van dit project is het leveren van concrete bijdragen aan de kwaliteitsborging van het onderwijs (toetsbeleid) en aan de kwaliteit van toetsing door:

- een faculteitsbreed gedragen toetskader
- deskundige examencommissies
- deskundige examinatoren

Resultaten

In de notitie is een advies opgenomen dat bestaat uit 4 maatregelen. Op basis van deze maatregelen zijn de volgende resultaten geformuleerd voor dit project.

- Een UT kader over het toetsbeleid waarover de opleidingen overeenstemmen
- Indicatoren voor goed toetsbeleid passend bij IKS en te gebruiken in voorjaars/najaarsoverleg van het CvB met faculteiten
- Activiteiten en instrumentarium om examencommissies voor te bereiden op hun nieuwe rol
- Activiteiten en instrumentarium om examinatoren te professionaliseren in het ontwikkelen en afnemen van toetsen

Scope van dit project

Vanuit de Plan-Do-Check-Act cyclus worden activiteiten en actoren beschreven.

- Plan fase: dit project
Monitoringinstrumenten zoals de 0-meting en de indicatoren, ontwerp kader voor toetsbeleid, deskundigheidsbevordering examencommissies en examinatoren
- Do fase: opleidingen en S&C. O.m. bewustwording in de opleidingen, opstellen en implementatie opleidingsspecifiek toetsbeleid passend bij het aangeboden kader
- Check fase: opleidingen en S&C. O.m. vervolgmeting, evaluatie, rapportage, aanbevelingen
- Act fase: S&C en opleidingen. Aanbevelingen verwerken en implementeren en relateren aan landelijke ontwikkelingen

Dit project faciliteert door het aanbieden van het UT kader voor toetsbeleid en mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering maar kan geen verantwoording dragen voor de keus van de faculteiten hier wel of geen gebruik van te maken.

4. Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten zullen worden beschreven in drie onderdelen.

Een overstijgende activiteit is het opzetten en bijhouden van het kenniscentrum over toetsbeleid en toetsen die voor een brede doelgroep wordt ingericht. Alle materialen en documenten zullen beschikbaar worden gesteld. Na afloop van het project in augustus 2012 zal worden bekeken of het wenselijk is om het kenniscentrum te blijven actualiseren.

Een eerste algemene activiteit is al uitgevoerd door de Onderwijskundige Dienst: een bijeenkomst voor betrokkenen over toetsbeleid en examencommissies. Daarbij is ook het kenniscentrum over toetsbeleid en toetsing geïntroduceerd.

a. Kader ontwikkelen

Het formuleren van toetsbeleid is een taak voor de opleidingen. In het te formuleren UT kader zullen richtlijnen en randvoorwaarden komen te staan voor goed toetsbeleid. De opleidingen gebruiken dit kader bij het ontwikkelen van (nieuw) toetsbeleid of bij het doorlichten van het (bestaand) toetsbeleid. Een voorbeeld van een dergelijk kader is bijvoorbeeld te vinden bij de RUG¹. Nadrukkelijk wordt genoemd dat naast de wettelijke verplichtingen ook het creëren van draagvlak essentieel is bij het ontwikkelen van een toetskader.

Activiteiten die plaats moeten vinden om tot een kader te komen zijn:

- Inventarisatie van wensen, bestaande toetsbeleid documenten verzamelen, deskundigen raadplegen, eisen inventariseren (WHW, OER, IKS)
- 0-meting en vervolgmetingen ontwikkelen en afnemen: Welk toetsbeleid is beschreven binnen de opleidingen en hoe wordt dit beleid in de praktijk gebracht.
- Indicatoren formuleren voor goed toetsbeleid passend bij IKS en te gebruiken in voorjaars/najaarsoverleg van het CvB met faculteiten
- De eerste ideeën voorleggen aan een klankbordgroep, waarin alle stakeholders zijn vertegenwoordigd
- Het eerste concept van het kader vervolgens voorleggen in het OLD-overleg
- Het definitieve kader vastleggen door het CvB
- Overdracht naar S&C waarbij ook een procedure voor de borging van de kwaliteit van het toetsbeleid wordt voorgesteld. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan een 1-meting.
- Beschikbaar stellen van de gegevens via het kenniscentrum

De resultaten die opgeleverd zullen worden zijn:

1. Rapportage over de inventarisatie, hierin zullen ook de resultaten van de 0-meting beschreven worden.
2. Indicatoren voor goed toetsbeleid
3. Verslag van de klankbordgroepbijeenkomst
4. Verslag van het OLD-overleg
5. Definitief UT kader
6. Overdrachtsdocument
7. Het kenniscentrum over toetsbeleid en toetsing vullen en voortdurend actualiseren

b. Instrumenten en activiteiten ontwikkelen voor examencommissies

Er staan een aantal veranderingen en activiteiten op stapel voor de examencommissies. Aangezien de leden van de commissies deze rol naast een onderzoekstaak en/of onderwijstaak vervullen zullen zij weinig tijd hebben om zich zelfstandig in de materie te verdiepen. De middelen die ontwikkeld gaan worden kunnen de examencommissies ondersteunen in het ontwikkelen van nieuw toetsbeleid, het doorlichten van bestaand toetsbeleid, en in de implementatie van het beleid in de opleiding. Er zal een verscheidenheid van instrumenten en activiteiten ontwikkeld worden om aan te sluiten bij de verschillende wensen en behoeften van examencommissies. Hierbij kan gedacht worden aan trainingen, screeningsinstrumenten, voorbeelden van good practices, coachingstrajecten.

---

¹ De toets doorstaan. Toetsbeleid en toetsing aan de RUG (2007).

http://www.rug.nl/bureau/expertisecentra/azis/az/Nieuws/onderwijsAlgemeen/docs/evaluatie_toetsbeleid

Er zal regelmatig met S&C en betrokkenen in de opleidingen gesproken worden over hun wensen en eisen voor wat betreft de vorm en inhoud van ondersteuning op het gebied van toetsbeleid en kwaliteit van toetsing en beoordeling. Ook voor het informeren van de doelgroep over de beschikbare middelen zullen de opleidingen worden in geschakeld.

Activiteiten die plaats moeten vinden om de middelen te ontwikkelen zijn:

- Inventarisatie naar wensen, good practices, geschikte bestaande materialen, trainingsactiviteiten e.d.
- Ontwikkelen van nieuwe materialen
- Activiteiten voor professionalisering en/of coaching ontwikkelen gericht op de wensen en behoeften van de commissies
- Uitvoeren van de professionaliseringsactiviteiten
- Evalueren van de activiteiten en de materialen
- Bijstellen van de materialen
- Beschikbaar stellen van de bevindingen en materialen via het kenniscentrum
- Afspraken over de communicatie tussen de diverse stakeholders

De resultaten die aan het eind van het project worden opgeleverd zijn:

- Rapportage over de inventarisatie
- Materialen die de examencommissies kunnen ondersteunen bij het opzetten en implementeren van toetsbeleid binnen de opleiding
- Professionaliserings- of coachingsactiviteiten
- Rapportage over de evaluatie van de activiteiten en de materialen
- Actueel kenniscentrum met de materialen

c. Instrumenten en activiteiten ontwikkelen voor examinatoren

In het voorgaande onderdeel zijn de activiteiten gericht op de examencommissies. Ook de examinatoren worden ondersteund met middelen om de kwaliteit van toetsing en beoordeling te verhogen of in ieder geval de kwaliteit zichtbaar te maken. Te denken valt aan job-aids over bijvoorbeeld goede multiple-choice vragen, of ontwikkelen van toetsmatrijzen. Bij de Onderwijskundige Dienst wordt een bestaande training over toetsen 4 keer per jaar aangeboden. Er zal gekeken worden of deze aansluit bij de wensen van de examinatoren in het kader van het toetsbeleid. Daarnaast kan de wens toenemen aan maatgerichte trainingen en trainingen 'binnenshuis' voor bijvoorbeeld vakgroepen.

Activiteiten die plaats moeten vinden om de middelen te ontwikkelen zijn:

- Inventarisatie naar wensen, good practices en geschikte bestaande materialen en trainingen
- Ontwikkelen van nieuwe materialen
- Professionaliseringsactiviteiten ontwikkelen gericht op de behoeften van de examinatoren
- Uitvoeren van de professionaliseringsactiviteiten
- Evalueren van de activiteiten en de materialen
- Bijstellen van de materialen
- Beschikbaar stellen van de bevindingen en materialen via het kenniscentrum
- Afspraken over de communicatie tussen de diverse stakeholders

De resultaten die aan het eind van het project worden opgeleverd zijn:

- Rapportage over de inventarisatie
- Materialen die de examinatoren kunnen ondersteunen bij het verhogen van de kwaliteit van de toetsing en beoordeling en/of het navolgen van het toetsbeleid van de opleiding
- Professionaliseringsactiviteiten
- Rapportage over de evaluatie van de activiteiten en de materialen
- Actueel kenniscentrum met de materialen

5. Globale Planning

Het is op dit moment onbekend waarneer de activiteiten kunnen gaan starten. De evaluatieactiviteiten zijn aan het einde van het eerste jaar gepland. Op basis van de evaluatieresultaten zullen de ondersteunende activiteiten en materialen worden bijgesteld zodat ze in het daaropvolgende jaar nogmaals uitgevoerd kunnen worden (op aanvraag).

Planning Kader

1. Inventarisatie	3. Afnemen 0-meting en rapportage resultaten	6. Schrijven concept 1	10. Overdracht kader S&C
2. Ontwikkelen 0-meting en vervolgmetingen	4. Ontwikkelen indicatoren	7. Klankbord vergadering	
	5. Klankbord-vergadering	8. Schrijven concept 2 en OLD-overleg	
		9. Verwerken feedback in definitief versie	

maand 1-2	2-3	3-4-5	5

Planning instrumenten en activiteiten examencommissies

1. Inventarisatie	2. Selecteren materialen	6. Uitvoering professionalisering of coaching	7. Evaluatie	8. Bijstellen
	3. Bewerken +ontw. materialen			
	4. Professionaliserings plan/ coachingsplan			
	5. Informeren doelgroep			

maand 1	2-3	4-5-6-7-8-9	9-10	11-12

Planning instrumenten en activiteiten examinatoren

1. Inventarisatie	2. Selecteren materialen	6. Uitvoering ondersteunende activiteiten	7. Evaluatie	8. Bijstellen
	3. Bewerken +ontw materialen			
	4. Professionaliseringsplan			
	5. Informeren doelgroep			

maand 1-2	3-4	5-6-7-8-9	9-10	11-12

Het kenniscentrum zal gedurende het jaar worden bijgewerkt. En ook in het collegejaar 2011/2012 zullen nieuwe ontwikkelingen bijgehouden worden.

6. Begroting

Een begroting op hoofdlijnen is hieronder te vinden. Een meer gedetailleerde begroting is beschreven in Bijlage 1.

Activiteit	Uren	Tarief	Kosten
Projectleiding	100	62	€ 6200
Plan van Aanpak	80	62	€ 5456
Kenniscentrum	20	62	€1240
Toetskader voor UT ¹	160	62	€ 9920
Activiteiten en instrumenten voor Examencommissies ^{1,2}	165	62	€10230
Activiteiten en instrumenten voor Examinatoren ^{1,2}	165	62	€10230
Onvoorzien	100	62	€ 6200
Materialen / reiskosten / ed			€2000
Totaal project	780		€50980

1. Inventarisatie, ontwerp en implementatie vraagt ook tijd en waarschijnlijk financiële middelen van faculteitsmedewerkers zoals old's, examencommissieleden en examinatoren

2. uren zijn exclusief de voorbereiding en uitvoering van eventuele activiteiten aangezien het moeilijk te voorspellen is hoeveel commissies en examinatoren gebruik willen maken van b.v. cursussen en begeleiding. De ontwikkeluren zijn wel meegenomen.

7. Organisatie

Projectleiding

Voor het slagen van dit project is het belangrijk om vertegenwoordigers van de faculteiten te betrekken en een aansturende rol te geven. Zij zijn de opstellers en uitvoerders van het toetsbeleid op faculteitsniveau en weten het beste wat nodig is en aan zal slaan. De Onderwijskundige Dienst kan de dagelijkse coördinatie op zich nemen aangezien veel activiteiten door deze dienst zullen worden getrokken.

Projectleiding: Vertegenwoordiger uit faculteiten (bijv. decaan)

Dagelijkse coördinatie: Onderwijskundige Dienst

Secretariële ondersteuning: p.m

Kenniscentrum

Alle materialen en documenten worden verzameld en geordend in het kenniscentrum. Dit kenniscentrum wordt opgezet door de Onderwijskundige Dienst. Vervolgens wordt deze regelmatig voorzien van nieuwe documenten door de verschillende onderdelen van dit project.

Beheer kenniscentrum: Onderwijskundige Dienst

Kader ontwikkelen

De inventarisaties en het beschrijven van het kader zal door de Onderwijskundige Dienst en medewerkers van S&C worden opgepakt. Beide afdelingen zijn bekend met het schrijven van kaders en door hun verschillende expertises, S&C meer gericht op UT breed en OD meer gericht op de faculteiten, kunnen ze elkaar goed aanvullen.

Vervolgens zullen afgevaardigden van de examencommissies en een kwaliteitszorgmedewerker informeel betrokken worden bij de ontwikkeling van het kader voordat deze aan de klankbordgroep wordt gestuurd.

Inventarisatie en beschrijven van het kader: S&C en OD

Feedback leveren: examencommissie, kwaliteitszorgmedewerker, examinator

Klankbordgroep: OLD, examinator, lid examencommissie, student, kwaliteitszorgmedewerker, onderwijscoördinator

Vaststellen kader en informatieverbreiding: S&C en CvB

Activiteiten en instrumentarium examencommissies

De inventarisaties en het opzetten van de activiteiten en het instrumentarium worden door de Onderwijskundige dienst in gang gezet. Daarnaast worden de ideeën regelmatig voorgelegd aan leden van een examencommissie. Ook wordt er regelmatig contact gelegd met de andere onderdelen van dit project.

Middelen examencommissies: OD, + 2 leden examencommissie

Activiteiten en instrumentarium examinatoren

De inventarisaties en het opzetten van de activiteiten en het instrumentarium worden door de Onderwijskundige dienst in gang gezet. Daarnaast worden de ideeën regelmatig voorgelegd aan examinatoren. Ook wordt er regelmatig contact gelegd met de andere onderdelen van dit project.

Middelen examinatoren: OD, + 2 examinatoren

Bijlage 1: Detail begroting

Projectleiding	Uren	Opmerkingen
	100	Inclusief twee tussenrapportages en één eindrapportage
Totaal projectleiding	100	
Plan van Aanpak	20	Toetsbijeenkomst 24 juni voorbereiden, uitvoeren en schrijven verslag
	30	Inwerken en overleg over de inhoud van het plan van aanpak
	5	Overleg met S&C
	25	Schrijven van plan van aanpak en begroting
Totaal Plan van Aanpak	80	
Kenniscentrum	20	Kenniscentrum over toetsen en toetsbeleid opbouwen
Totaal Kenniscentrum	20	
Toetskader voor UT	20	Inventarisatie wensen , bronnen verzamelen, deskundigen raadplegen
	15	Ontwikkelen 0-meting en vervolgmetingen
	15	Ontwikkelen indicatoren voor monitoring toetsbeleid
	25	Afname + rapportage 0-meting
	10	Klankbordvergadering
	25	Schrijven concept kader 1
	10	Klankbord vergadering
	10	Schrijven concept kader 2
	10	Old overleg
	10	Definitieve versie kader
	10	Overdracht S&C
Totaal Toetskader UT	160	
Activiteiten examencie's	30	Inventarisatie bestaande materialen
	10	Selecteren materialen + plaatsen kenniscentrum
	30	Bewerken en ontwikkelen materialen + plaatsen kenniscentrum
	20	Professionaliseringsplan/ begeleidingsplan ontwikkelen
	10	Informeren/ uitnodigen doelgroep
	15	Ontwerp evaluatieinstrument
	30	Evaluatie materialen en traject + rapportage
	20	Bijstellen materialen en traject
Totaal act examencie's	165	
Activiteiten examinatoren	30	Inventarisatie bestaande materialen
	10	Selecteren materialen + plaatsen kenniscentrum
	30	Bewerken en ontwikkelen materialen + plaatsen kenniscentrum
	20	Professionaliseringsplan ontwikkelen
	10	Informeren/ uitnodigen doelgroep
	15	Ontwerp evaluatieinstrument
	30	Evaluatie materialen en traject + rapportage
	20	Bijstellen materialen en traject
Totaal act examinatoren	165	
Overige kosten		Materialen, zaalhuur, catering overleggen en reiskosten, uitnodigen experts, secretariële ondersteuning e.d.
Onvoorzien	100	
Totaal project	790	
Kostenraming globaal		€50980